

Serpentiiniraunioinen

Brunbräken

Asplenium aduterinum

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso suotuisa

Koodi: 4066

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Kuva: Outi Vainio

Luonnehdinta

Serpentiiniraunioinen on monivuotinen, pieniä mättäitä muodostava kalliosaniainen. Mättäät ovat pitkäikäisiä. Serpentiiniraunioinen on syntynyt tummaraunioisen (*Asplenium trichomanes*) ja viherraunioisen (*A. viride*) risteydyttyä. Serpentiiniraunioisen lehtilapa on kertaalleen parilehdykkäinen, lehtiruoti on mustanruskea ja keskirangan kärkikolmannes on vihreä. Tummaraunioisella koko keskiranka on mustanruskea ja viherraunioisella vihreä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Serpentiiniraunioinen kasvaa vain ultraemäksisillä kallioilla, kalliojyrkänteillä ja -hyllyillä. Lajille kelpaavat ilmeisesti vain koostumukseltaan tietyn tyyppiset ultraemäksiset kallioidet, mutta kasvin tarkkoja ekologisia vaatimuksia ei tunneta. Serpentiiniraunioinen on harvinainen kaikkialla levinneisyysalueellaan. Suomessa se kasvaa rajatulla alueella Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Lisäksi yksi tunnettu esiintymä on Lounais-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Serpentiiniraunioista voi uhata kaivannaistoiminta. Myös risteytyminen viherraunioisen kanssa sekä kilpailu kasvutilasta voivat haitata lajia. Lähes kaikki tunnetut kasvupaikat ovat suojeltuja.

Hoitosuositukset

Serpentiiniraunioisen populaatioiden elinvoimaisuuden edellytyksenä on kasvupaikkojen säilyminen luonnontilaisina. Eteläisin esiintymä on varjoisassa kuusimetssä, eikä se kaipaa hoitoa. Pohjois-Savon yhdellä kasvupaikalla on koeluontoisesti poistettu ylitieheää puustoa ja populaatioita on seurattu viime vuosina. Alustavasti vaikuttaa siltä, että uusia taimia muodostuu paremmin vähemmän varjoisissa olosuhteissa. Hoitosuosituksia voidaan kuitenkin antaa vasta pidemmän seurantajakson jälkeen.

Lähteet

Pykälä, J. 2012. Serpentiiniraunioinen – brunbräken. Teoksessa: Rytteri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 58–60. Tammi, Helsinki.